

Ο μαγικός κόσμος της ανάγνωσης

Η κατάκτηση της ανάγνωσης αποτελεί μια πρόκληση για το παιδί. Είναι καθοριστικής σημασίας γιατί από αυτή εξαρτάται σε μέγιστο βαθμό η σχέση του με τα γράμματα, η εκπαιδευτική και κοινωνική του πορεία.

Το παρόν άρθρο εστιάζει στις ψυχολογικές προεκτάσεις που μπορεί να έχει η προσπάθεια της μάθησης της ανάγνωσης κι η αναγνωστική κατανόηση στο άτομο.

Ως ανάγνωση σύμφωνα με τον κ. Πόρποδα ορίζεται η μεταφορά του γραπτού λόγου σε προφορικό με ενεργοποίηση της σημασιολογικής μνήμης. Η αναγνωστική κατανόηση είναι μια πιο σύνθετη λειτουργία διότι δεν αρκείται στην απλή ανάγνωση λέξεων αλλά στοχεύει στην σύνδεση αυτήν μεταξύ τους ώστε ο αναγνώστης να κατανοήσει το νόημα του κειμένου. Για να συμβεί αυτό πρέπει να αξιοποιήσει κατάλληλα τις ήδη κεκτημένες γνώσεις. (Πόρποδας, 2002)

Ένα παιδί, λοιπόν, που έρχεται πρώτη φορά σε επαφή με την ανάγνωση καταβάλλεται αναμφίβολα από συναισθήματα που εξαρτώνται όχι μόνο από τη διαδικασία της μάθησης αυτής καθ' εαυτής αλλά και από την επαφή που έχει ήδη αποκομίσει από παρόμοια εμπειρία στο οικογενειακό του περιβάλλον.

Το νήπιο που μεγαλώνει σε ένα περιβάλλον ασφαλές, το οποίο του τροφοδοτεί την αγάπη για τα βιβλία μέσω της ανάγνωσης παραμυθιών, έχει πιο αναπτυγμένη την περιέργεια να μάθει ανάγνωση.

Αυτό συμβαίνει γιατί κατανοεί ότι μέσω της ανάγνωσης μπορεί να ταξιδέψει σε άλλους κόσμους φανταστικούς κι η φαντασία του παιδιού δεν έχει όρια!

Παράλληλα συνειδητοποιεί τη χρησιμότητα της ανάγνωσης.

Γράμματα υπάρχουν παντού!! Στις συσκευασίες τροφίμων, στις συσκευασίες φαρμάκων, στα αγαπημένα του παιχνίδια, στα βιβλία, στην τηλεόραση, στις οδικές πινακίδες.

Έχετε παρατηρήσει με τη χαρά μερικά παιδιά που είναι αρχάριοι αναγνώστες αντιμετωπίζουν την ανάγνωση μιας απλής λέξης; Ένας κόσμος νέων δυνατοτήτων ανοίγεται εμπρός τους κι αυτό τους γεμίζει χαρά, αγωνία, ανυπομονησία, παιδική συγκίνηση.

Η επαφή με τα βιβλία καλλιεργεί το ανθρώπινο πνεύμα και συμβάλλει στην κατανόηση των όσων συντελούνται γύρω μας.

Τα παιδιά δεν είναι απλοί παρατηρητές, ούτε παθητικοί αναγνώστες. Πρέπει να κατέχουν ενεργητική θέση στη διαδικασία της ανάγνωσης, ήτοι να προωθούν την ανάγνωση με δικές τους σκέψεις, κάνοντας συσχετισμούς, απαντώντας σε ερωτήσεις που τα ίδια θέτουν, υποθέτοντας τη συνέχεια.

Αν κρατήσουν τέτοια στάση απέναντι στην ανάγνωση τότε αυτόματα θα αλλάξει ο τρόπος που την αντιμετωπίζουν. Θα βιώσουν θετικά

συναισθήματα και θα προσπαθήσουν να ξεπεράσουν τις όποιες δυσκολίες αντιμετωπίσουν δίχως απογοήτευση.

Άλλωστε, η διαδικασία αυτή θα τους βοηθήσει να κατακτήσουν τον κόσμο της αλήθειας και συνάμα της αμφισβήτησης, τον κόσμο των επαληθεύσεων και των ατελείωτων ερωτηματικών, να χαράξουν τη δική τους πορεία, να γίνουν συνειδητά μέλη της σχολικής πραγματικότητας κι έπειτα της κοινωνίας.

Διευρύνω τους ορίζοντες μου σημαίνει έχω τα μάτια μου ανοικτά. Έχω γνώση ότι η ζωή δεν είναι μόνο άσπρο και μαύρο αλλά μεταξύ των δύο αυτών χρωμάτων υπάρχουν άπειρες διαβαθμίσεις του γκρι!! Ο παιδαγωγός, λοιπόν, είτε αυτός είναι ο δάσκαλος της τάξης, είτε ο γονέας, είτε οποιοσδήποτε άλλος εμπλέκεται στη διαπαιδαγώγηση του παιδιού καλείται να το στηρίξει ψυχολογικά, να αποτρέψει την πιθανή απογοήτευση, να δοκιμάσει εναλλακτικές μεθόδους και να το μυήσει στον κόσμο της ανάγνωσης.

Πρέπει τα παιδιά αλλά κι ο καθένας μας να συνειδητοποιήσουν ότι η ανάγνωση είναι ένα εργαλείο χρήσιμο. Μας βοηθά στην καθημερινότητα μας ώστε να γίνουμε αυτόνομοι κι ανεξάρτητοι άνθρωποι.

Παράλληλα είναι το μέσο για την κατάκτηση ενός κόσμου γνώσεων και κρυμμένων θησαυρών. Ένα ταξίδι στη χαμένη Ατλαντίδα, στη χώρα του Ποτέ, στην προσωπική μας Ιθάκη!

Τα παιδιά είναι αναγκαίο να διαβάζουν με χαρά, να αγωνιούν να μάθουν, να μη φοβούνται! Κι η ιστορία είναι γεμάτη παραδείγματα ανθρώπων που απέδειξαν ότι η ανάγνωση και κατ' επέκταση ο αλφαριθμητισμός, που δεν αρκείται στην απλή διεκπεραίωση καθηκόντων αλλά στην πνευματική ανατροφοδότηση, μπορούν να καταφέρουν το φαινομενικά ακατόρθωτο, μπορούν να διαβάσουν ακόμα κι αν οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν είναι μεγάλες.

Να διαβάσετε, λοιπόν! Να διαβάσετε βιβλία στα μικρά παιδιά! Ιστορίες πριν τον ύπνο! Ιστορίες απλοϊκές, ιστορίες με νόημα, ιστορίες που δεν υποτιμούν τη νοημοσύνη τους! Υπάρχουν αναρίθμητες έρευνες που τονίζουν την ευεργετική αυτή συνήθεια για τον ανθρώπινο παιδικό εγκέφαλο. Μα τα οφέλη δεν περιορίζονται μόνο στα παιδιά. Γαληνεύει η ψυχή του καθένα όταν έχοντας στην αγκαλιά του ένα παιδί, ξεφυλλίζοντας ένα βιβλίο, διαβάζοντας μια ιστορία έρχεται σε επαφή με μια πραγματικότητα λιγότερο περίπλοκη από την ενήλικη ζωή του, ξαναγίνεται παιδί.

Γκασνάκη Άννα